

GRADSKI MUZEJ SENJ

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.2. Terensko istraživanje

Gradski muzej Senj provodio je arheološki nadzor nad završnim radovima na lokalitetu nekadašnjeg vrta Olivieri, kasnijeg DIP-a, odnosno prostora gdje je izgrađen trgovački centar Konzum d.d. iz Zagreba. Nadzorom na jugoistočnom dijelu horizonta u otkopanom materijalu pronađena je kamena urna s poklopcem u kojoj grobne priloge čine stakleni predmeti: 4 cijele stakle bočice i 6 ulomaka ostalih bočica.

1.3. Darovanje

Arheološka i hidroarheološka zbirka

- Željko Vukušić iz Lukova poklonio je dio konjske opreme

Etnografska zbirka

- Ante Ljubas iz Senja poklonio je šarenicu tropolku.

Umjetnička zbirka

- Demokratski savez Hrvata iz Vojvodine poklonio je umjetničku sliku Cilike Dulić Kasibe *Žena vraća piliće*, ulje na lesonitu.

Zbirka oružja i vojne opreme

- Vlade Babić iz Kamenice poklonio je sablju.

Videoteka

- Ante Španić iz Senja poklonio je DVD *Senj u oku kamere*.

2. ZAŠTITA

2.1. Preventivna zaštita

Oprani, očišćeni i preventivno zaštićeni predmeti (kamena urna s poklopcem i predmetima pronađenim u njoj) pronađeni prilikom provođenja arheološkog nadzora na lokalitetu nekadašnjeg vrta Olivieri, kasnije DIP-a.

2.3. Restauracija

- Čišćenje, restauracija i konzervacija slika na platnu s okvirima raznih dimenzija (ukupno 8 kom.) i to: Acurti muški portret, Acurti ženski portret, Sokolac Brinje (2 kom.), portret žene Cikotić (2 kom.), Zrinski i Frankopani, Rastanak Zrinski-Frankopani,
- Čišćenje, restauracija i konzervacija 2 stolića, kaleža, zidnog sata, ogledala, pisarnice i 2 trosjeda.

2.4. Ostalo

- Izrađena je tehnička dokumentacija za rekonstrukciju Gradske vijećnice - Lože u Senju: izrađen je program istražnih konzervatorskih radova; provedeni su konzervatorski radovi i konzervatorska istraživanja na temelju kojih je izrađen konzervatorski elaborat za rekonstrukciju Lože; izrađen je arhitektonski snimak postojećeg stanja Lože, te se započelo s izradom tehničke dokumentacije sanacije i rekonstrukcije nosive konstrukcije Lože.
- U sklopu obnove tvrđave Nehaj saniran je dio istočnog pročelja, a radovi su obuhvaćali: izradu i demontažu skele, čišćenje, ispiranje i tretman fasadnog plašta, te sanaciju većih nezidanih udubljenja zapunjavanjem kamenom i vapnenim mortom i injektiranje zidne mase vapnenim mortom. Izrađen je novi gromobran s inox žicom, a radovi su obuhvaćali: demontažu stare gromobranske instalacije, dobavu i polaganje inox žice (više profila), iskop kanala, dobavu i ugradnju protektora za računala i telefone kao i ispitivanje gromobranske instalacije i izdavanje atesta o ispravnosti.
- Izrađena su i montirana nova ulazna vrata u Tvrđavu, a radovi su obuhvaćali: sanaciju kamenog okvira, izradu vratiju od pjeskarene hrastovine, demontažu postojećih vrata, izradu privremenog čvrstog zatvaranja, montažu i preuređenje postojećeg okova, te izradu i montažu novog kovanog okova.
- Ishodovana je dozvola za gradnju depoa pokraj zgrade Gradskog muzeja.

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

- Računalnim putem korištenjem programa M++ evidentirana su 124 predmeta iz Zbirke razglednica, fotografija i dopisnica.
- U Wordu je evidentirano 78 predmeta u Umjetničkoj zbirki, 32 predmeta u Numizmatičkoj zbirci, 145 dokumenata iz Zbirke arhivalija, 20 predmeta iz Zbirke kamenih spomenika - srednji i novi vijek i 20 predmeta iz Zbirke oružja i vojne opreme.

3.3. Fototeka

- Arheološki nadzor i arheološko istraživanje na lokalitetu nekadašnjeg vrta Olivieri, kasnije DIP-a prati bogata fotodokumentacija snimljena digitalnim fotoaparatom.
- Digitalnim fotoaparatom dokumentirani su investicijski radovi na tvrđavi Nehaj, otvorenja izložaba postavljenih u organizaciji Gradskog muzeja te svi važniji kulturni događaji u gradu.

3.6. Hemeroteka

Praćenjem dnevnih i tjednih tiskovina hemeroteka je obogaćena člancima vezanim za Grad Senj i Ličko-senjsku županiju, kao i svim člancima objavljenim u ostalim listovima, a koji su vezani za rad Gradskog muzeja.

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava

- Muzejska knjižnica obogaćena je s 84 naslova od čega su 63 naslova primljena razmjenom (stručne publikacije, katalozi i časopisi), 9 naslova je kupljeno (stručne knjige), a 12 naslova primljeno na dar (uglavnom stručne knjige i časopisi).
- Redovno smo primali časopise: Matica, Svjetionik, Glas ravnice, Građevinar i Hrvatske šume.
- U razmjenu su poslani 62 knjige (časopise i kataloge) tiskane u organizaciji ili suorganizaciji Gradskog muzeja.
- Suradnicima i donatorima poklonjeno je 78 knjiga (časopisa i kataloga) tiskanih u organizaciji ili suorganizaciji Gradskog muzeja.

4.4. Služba i usluge za korisnike

Za potrebe izrade maturalnih, seminarskih i diplomskih radova, novinskih članaka i emisija stručnim naslovima iz knjižnog fonda, te fotomaterijalom, uz pomoć stručnih djelatnika koristili su se učenici osnovnih i srednjih škola, studenti i novinari.

6. STRUČNI RAD

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

Blaženka Ljubović sudjelovala je na znanstvenom skupu *Lika u Drugom svjetskom ratu i poraću*, održanom 11. i 12. rujna 2008. u Institutu društvenih znanosti Ivo Pilar - Područnom centru Gospić izlaganjem na temu *Stradanja i pogubljenja brojnih gospićkih žrtava u toku i nakon Drugoga svjetskog rata - Svjedočenje Josipa Oreškovića*.

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

- Stručni djelatnici Muzeja pomažu učenicima i studentima pri izradi maturalnih i diplomskih radnji posuđujući im literaturu, te dajući savjete i omogućujući im uvid u fundus i dokumentaciju.
- Stručni djelatnici pomažu građanima i institucijama u provedbi zaštite nepokretnih i pokretnih spomenika kulture na području Grada Senja kao i zaštite pojedinih predmeta u privatnom vlasništvu.
- Stručni djelatnici ostvaruju suradnju s kolegama iz drugih muzeja na području RH te sa zainteresiranim pojedincima izvan djelokruga muzeja.

6.11. Djelovanje u strukovnim društvima

- Hrvatsko arheološko društvo (Blaženka Ljubović, članica)
- Senjsko muzejsko društvo (Blaženka Ljubović, tajnik, Melanija Prpić, dipl. oec., članica Upravnog odbora)
- Matica hrvatska, Ogranak Senj (Blaženka Ljubović, članica Predsjedništva)
- Rodoslovno društvo "Bartol Zmajić" Rijeka (Blaženka Ljubović, članica Upravnog odbora))

6.12. Informatički poslovi muzeja

- U suradnji sa Gradom redovito su objavljeni i ažurirani podaci vezani za programe Muzeja na internetskim stranicama Grada Senja, te se informacije o našim objektima nalaze na slijedećim adresama: www.senj.hr/Povijest_muzej.htm i www.senj.hr/Povijest_Nehaj.htm.
- Budući je Gradski muzej jedan od izdavača znanstvenog časopisa Senjski zbornik u toku 2008. godine u elektroničku bazu podataka znanstvenih časopisa Hrčak uneseni su neki od novijih svezaka tog znanstvenog časopisa.
- U tijeku je kreiranje posebne web stranice Gradskog muzeja.

6.13. Ostalo

Nastavljena je suradnja s muzejima, školama, Turističkom zajednicom Grada Senja, Pučkim otvorenim učilištem M. C. Nehajeva u Senju, Radio Senjom, Dječjim vrtićem Travica Senj, Upravom šuma Senj, Gradskom knjižnicom i čitaonicom, NP Sjeverni Velebit.

7. ZNANSTVENI RAD

7.2. Publicirani radovi

- U monografiji *Živjeti na Krivom Putu, sv. I*, publiciran je rad Blaženke Ljubović *Zemljopisni položaj i pregled novije povijesti Krivoga Puta* koji obuhvaća slijedeće cjeline: uvod, prirodno-zemljopisni položaj, stanovništvo, školstvo, te Krivi Put u 19. i 20. st.
- U Godišnjaku zaštite spomenika kulture RH publiciran je rad Blaženke Ljubović *Arheološki nadzor i zaštitna arheološka istraživanja na prostoru ex vrta Olivieri, kasnijeg DIP-a u Senju*.

8. STRUČNI I ZNANSTVENI SKUPOVI I SEMINARI U ORGANIZACIJI I SUORGANIZACIJI MUZEJA

8.1. Znanstveni skupovi

- *500. godina od senjske glagoljske tiskare (1494.-1508.-2008.)*

Vrijeme održavanja: 23. travnja 2008.

Mjesto održavanja: Senj

U povodu obilježavanja Dana Grada Senja Gradski muzej Senj bio je uz Staroslavenski institut iz Zagreba i Grad Senj suorganizator znanstvenog skupa a koji se održao u povodu 500. obljetnice završetka rada senjske glagoljske tiskare uz visoko pokroviteljstvo HAZU-a.

Naši eminentni znanstvenici iznijeli su nova saznanja do kojih su došli u svom znanstvenom radu vazanom na temu ovog skupa. Na skupu je predstavljeno deset radova na različite teme koje su uglavnom vezane za vrijeme i prilike u kojima je djelovala senjska glagoljska tiskara te za glagoljska izdanja tiskana u toj tiskari. Predavanja je pratila videoprezentacija kolofona i drugih stranica senjskih tiskanih izdanja.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

- *Crkve slunjskog dekanata*

Mjesto održavanja i prostor: Gospić, ordinarijat Gospićko-senjske biskupije

Vrijeme trajanja: 25. veljače 2008. - 9. ožujka 2008.

Autorica stručne koncepcije: Blaženka Ljubović

Autorica likovnog postava: Blaženka Ljubović

Opseg: 12 panoa

Vrsta izložbe: povijesna, tuzemna, retrospektivna, informativna, pokretna

Tema: Cilj izložbe bio je predstaviti župe i sakralne objekte koji čine Slunjski dekanat. O bogatom životu u prošlosti na ovom prostoru svjedoče brojne crkve, kapele i samostani od kojih su neki izuzetno vrijedni spomenici duhovne kulture hrvatskog naroda. Izložba je dio velikog projekta Gospićko-senjske biskupije koja je planirana u okviru velikih korizmenih hodočašća svih dekanata Gospićko-senjske biskupije u Gospićku katedralu, a ususret proslavi 10. obljetnice osnutka Biskupije, s ciljem da se hodočasnici i građanstvu predstave župe i sakralni objekti po dekanatima.

- *Glagoljska baština Senja*

Mjesto održavanja i prostor: Gradski muzej Senj

Vrijeme trajanja: 23. travnja 2008. do daljnjega.

Izložba je postavljena u povodu obilježavanja Dana Grada Senja.

Autorica stručne koncepcije: Blaženka Ljubović

Autorica likovnog postava: Blaženka Ljubović

Opseg: 18 panoa i 11 kamenih spomenika

Vrsta izložbe: povijesna, tuzemna, retrospektivna, informativna

Tema: Gradski muzej je postavljanjem izložbe želio pokazati važnost i bogatstvo glagoljske baštine Senja. Izložba pokazuje da je vrlo rano u Senju u crkvenom i javnom životu u uporabi staroslavenski jezik i glagoljica.

Izložba je koncipirana tako da su naglašena tri stupa glagoljske baštine Senja: I. senjska glagoljska ploča, II. pismo pape Inocenta IV. senjskom biskupu Filipu o uporabi glagoljice i staroslavenskog jezika u bogoslužju i III. senjska glagoljska tiskara u kojoj su od 1494. do 1508. g. tiskane sljedeće knjige: *Senjski glagoljski misal* (1494), *Spovid općena* (1496.), *Naručnik Plebanušev* (1507.), *Transit sv. Jerolima* (1508.), *Mirakuli slavne deve Marie* (1507./1508.), *Meštija od dobra umrtija s ritualom* (1507./1508.), *Korizmenjak* (1508.). Od tih sedam izdanja prve dvije su inkunabule. Nositelji tiskarske djelatnosti bili su svećenici, odnosno kanonici senjskog kaptola. Prvi poznati senjski tiskar je Blaž Baromić uz kojeg se još spominju: Silvestar Bedričić arhižakan, Gašpar Turčić žakan, Grgur Senjanin meštar.

Na izložbi se može vidjeti da je Senj od 13. do 15. st. bio snažno središte na području glagoljske, skriptorske i iluminatorske djelatnosti, odnosno proizvodnje i ukrašavanja knjiga rukom, tj. da je u Senju postojao jak skriptorij, te iluminatorska i knjigoveška radionica. Nažalost, o toj djelatnosti do danas nam se sačuvalo malo rukopisnih knjiga i arhivskih svjedočanstava. Značajno mjesto na izložbi ima i glagoljaš knjigoveža pop Grgur Kraljić iz Senja za kojeg se u izvorima spominje da se između 1497. i 1502. g. nalazi u srednjoj Istri gdje uvezuje glagoljske kodekse. Sve nama poznate vijesti o popu Grguru Kraljiću pisao je on sam.

Pored senjske ploče koja zajedno sa Bašćanskom pločom ulazi u obitelj hrvatskih glagoljskih spomenika 11. i 12. st., na izložbi su predstavljeni i najstariji kameni spomenici s istarsko-kvarnerskog prostora koji potječu iz istog razdoblja kao što su: Plominski natpis, Valunska ploča, Krčki natpis, Grdoselski ulomak, Humski grafiti i Ročki abecedarij.

- *Plakati GMS-a na zadane teme MDC-a 1998.-2008.*

Mjesto održavanja i prostor: atrij Gradskog muzeja Senj

Vrijeme trajanja: 18. svibnja - 1. srpnja 2008.

Izložba je postavljena u povodu Međunarodnog dana muzeja.

Autorica stručne koncepcije: Blaženka Ljubović

Autorica likovnog postava: Blaženka Ljubović

Opseg: 12 panoa

Vrsta izložbe: tuzemna, retrospektivna, informativna, pokretna

Tema: Gradski muzej Senj je kroz temu izložbe želio pokazati i dokazati da je kroz proteklo desetljeće pripremljenim izložbama obrađivao teme značajne za lokalnu zajednicu i šire, iz čega se može zaključiti da je Muzej tako posredstvom kulturne baštine pridonosio komunikaciji i njezinu vrednovanju. Obradivane su teme koje je predložio ICOM, a njihovo obilježavanje koordinirao MDC.

- *Povijest tvrđave Nehaj od 1558. do 2008. godine*

Mjesto održavanja i prostor: tvrđava Nehaj, II. kat

Vrijeme trajanja: od 13. srpnja 2008. do daljnjega.

Izložba je postavljena u povodu 450. godišnjice postojanja tvrđave Nehaj.

Autorica stručne koncepcije: Blaženka Ljubović

Autorica likovnog postava: Blaženka Ljubović

Opseg: 10 panoa

Vrsta izložbe: povijesna, tuzemna, retrospektivna, informativna, pokretna

Tema: Pripremajući izložbu o povijesti tvrđave Nehaj cilj nam je bio zaokružiti povijesnu priču od njezina nastanka do danas. Svaki od panoa izložbe dio je te povijesne priče, počevši od toga kada je i zašto te kako sagrađena tvrđava Nehaj, budući su za njezinu izgradnju žrtvovani brojni sakralni i profani objekti prvotno sagrađeni izvan zidina grada, koji su bili spomenici kulture. Izložba dokumentira tu priču o razgrađenim objektima ugrađenim u zidove tvrđave prilikom njezine gradnje, o čemu svjedoči i latinski natpis u prostoriji od padillona. Tehnički podaci o tvrđavi Nehaj govore o količini i vrsti ugrađenog materijala. Izložba govori i o njezinom graditelju kapetanu Ivanu Lenkoviću. Prikazani su i brojni povijesni prikazi, odnosno arhitektonski nacrti i tlocrti koji se nalaze po raznim arhivima, koji svjedoče da u proteklih 450 godina tvrđava nije pretrpjela nikakve arhitektonske preinake osim što je rekonstruiran toranj na sjeverozapadnoj kulici oštećen udarom groma sredinom 19. st. i ulazni most. Dio izložbe čine prikazi tvrđave na vedutama i panoramama u razdoblju od 17. do 19. st., čime se željela naglasiti njezina strateška uloga i dominacija nad gradom Senjom. Posebna pažnja posvećena je obnovi i održavanju tvrđave u periodu od Drugog svjetskog rata do danas. Velika obnova bila je u razdoblju od 1965. do 1975. g. čiji je inicijator i glavni provoditelj bio dugogodišnji ravnatelj Gradskog muzeja Senj pokojni prof. Ante Glavičić koji je zaslužan za obnovu, ali i za ono što tvrđava danas znači za Senj i državu Hrvatsku. I taj segment prati bogata arhitektonska dokumentacija čiji su autori Melita Viličić i Juraj Denzler.

Izložbom su predstavljani brojni i značajni investicijski i zaštitni radovi izvedeni u posljednjem desetljeću, odnosno u razdoblju od 1998. g. do danas, zahvaljujući novčanoj potpori Ministarstva kulture RH i lokalne zajednice. U dijelu izložbe predstavljena je i muzejsko-galerijska djelatnost, odnosno izložbe koje su u tvrđavi postavljene, a služe kao dopuna njezinu interijeru.

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine

- U suradnji sa Senjskim muzejskim društvom tiskan je 34. svezak znanstvenog časopisa Senjski zbornik koji sadrži 4 znanstvena i 1 stručni članak Taj svezak u potpunosti je posvećen Senjskom statutu iz 1388. g. iz kojega se razabire život ondašnjeg Senja. Senjski statut smatramo jednim od najznačajnijih kulturnih spomenika grada Senja. Zahvaljujući Frankopanima koji su darovali statut senjskim građanima, Senj je svrstan u red rijetkih gradova u Hrvatskoj koji su u srednjem vijeku među prvima imali statut, što nam govori o uređenosti zakonodavstva i organiziranosti grada Senja u to vrijeme.
- U suradnji s Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju tiskan je I. sv. monografije *Živjeti na Krivom Putu*. Ta bogato ilustrirana monografija na 379 stranica obrađuje: povijesni dio, bunjevačke migracije, govorene osobine Bunjevaca, graditeljstvo, gospodarstvo, tradicijski prijevoz i opskrbu vodom te trgovinu i sajmove.
- Katalog *Tvrđava Nehaj Senj 1558.-2008.* tiskan u povodu 450. godišnjice izgradnje tvrđave Nehaj govori o njezinoj arhitektonskoj i fortifikacijskoj originalnosti, te njezinu općem povijesnom, nacionalnom i kulturno-umjetničkom značenju. Katalog je nastao s ciljem objedinjavanja informacija o tvrđavi Nehaj koje su do sada objavljene u više različitih publikacija, kako bi na jednom mjestu bili dostupni širem krugu čitatelja. Katalog sadržava povijesni pregled u kojem se govori o povijesnim prilikama u kojima je nastala tvrđava i njezinoj ulozi u obrani grada, zatim slijedi opis tvrđave sa tehničkim podacima kao i o izložbama koje su stanovita dopuna prostora, ilustracija vremena izgradnje i svrhe tvrđave Nehaj. U katalogu su prikazani svi dostupni povijesni prikazi, odnosno brojni arhitektonski nacrti i tlocrti čiji su autori vojni inženjeri Pieroni, Stier i dr. Ta arhitektonska dokumentacija nastala je u vremenu između 17. i 19. st., a danas se čuva u raznim arhivima u Beču, Ljubljani i Zagrebu. Značajan dio posvećen je obnovi tvrđave Nehaj u razdoblju od Drugoga svjetskog rata do danas koji također prate arhitektonski snimci i brojne fotografije. Katalog sadržava 35 stranica, 30-ak ilustracija u obliku nacрта, planova, veduta, crno-bijelih i kolor fotografija, a tiskan je u nakladi od 1000 primjeraka. Kako bi za povijest tvrđave zainteresirali i brojne strane posjetitelje svi tekstove prevedeni su na engleski, njemački i talijanski jezik.
- Katalog *Glagoljska baština Senja*
- Ulaznice za tvrđavu Nehaj i Gradski muzej Senj

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

- Tijekom godine edukativno i stručno vodstvo po tvrđavi Nehaj imalo je oko 13.500 posjetitelja - djece i odraslih, a po Gradskom muzeju oko 5.100 posjetitelja i to djece i odraslih.
- Specijalna vodstva po tvrđavi Nehaj, Gradskom muzeju i gradu Senju imali su svi gosti Grada i Muzeja, strana izaslanstva, razne stručne i domaće udruge i dr.

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU

12.1. Press

Suradnja s domaćim dnevnim, tjednim i mjesečnim tiskovinama.

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

Radio Senj - snimanje više emisija na temu očuvanja i zaštite senjske kulturne baštine; gostovanje u povodu svih važnijih događaja čiji je organizator ili suorganizator bio Gradski muzej.

12.4. Promocije i prezentacije

- U prigodi obilježavanja Dana grada Senja a u organizaciji Gradskog muzeja Senj predstavljena je knjiga Šime Deme *Kanonske vizitacije Senjske i Modruške (Krbavske) biskupije, Personalne vizitacije župe Senj (18. st.)*, objavljene u Zagrebu 2007. g. Knjigu su predstavili dr. Stjepan Matković, mons. dr. Mile Bogović i dr. Milan Kruhek.
- Katalog *Tvrđava Nehaj Senj 1558.-2008.* tiskan u povodu 450. godišnjice izgradnje tvrđave Nehaj, 13. srpnja 2008. predstavili su mons. dr. Mile Bogović i prof. Darko Nekić.
- U prigodi obilježavanja Dana domovinske zahvalnosti u Krivom Putu je predstavljena monografiju *Živjeti na Krivom Putu* čiji je suizdavač Muzej. Monografiju su predstavili mons. dr. Mile Bogović, prof. dr. Milana Černelić i prof. dr. Jadranka Grbić Jakopović.
- U suradnji sa SMD-om Gradski muzej je 12.12.2008. organizirao promociju Senjskog zbornika sv. 34, kojeg je predstavio prof. dr. Željko Bartulović.

13. MARKETINŠKA DJELATNOST

- Tiskane su ulaznice za tvrđavu Nehaj i Gradski muzej s motivima muzejskih zbirki.

- Nastavljena je suradnja s brojnim turističkim agencijama, osobito s onim pravnim subjektima koji organiziraju Škole u prirodi u susjednim gradovima i općinama, a to su: Crveni križ Novi Vinodolski, Dječje odmaralište Stoimena Crikvenica, te s više turističkih agencija.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

Tvrđavu Nehaj tijekom posjetilo je 38.845, a Gradski muzej 6.532 posjetitelja.

15. FINANCIJE

15.1. Izvori financiranja

- Republika Hrvatska: 35,7%
- Lokalna samouprava: 36,9%
- Vlastiti prihodi: 27,4%

15.2. Investicije

769.933,00 kn. Ta sredstva su utrošena za radove na sanaciji dijela istočnog pročelja tvrđave Nehaj, za izradu novog gromobrana i novih ulaznih vrata Tvrđave, za radove na zgradi muzeja i Gradskoj vijećnici Lođi, te za nabavu novog računala.

16. OSTALE AKTIVNOSTI

16.2. Ostalo

Izlaganje na 27. izložbi izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja na sajmu Interliber 2008. u organizaciji MDC-a.